

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 5.—Núm. 226.—Dijous 8 de Desembre de 1904.

A l'Inmaculada Concepció

Lo nostre homenatge

Al gran concert d'actuals alabansas y aclamacions de tot lo mon cristià envers Maria Inmaculada, constituïda pel mateix Deu, Regina universal de totes las criaturas, no podia mancarhi l'homenatge de la nostra pietat y amor fervents.

L'hora ansiada del quinquagèsim aniversari de la proclamació Dogmática de la Concepció Inmaculada de Maria sempre Verge, ressonant per tots los àmbits de la terra y desveillant los pobles civilisats y cultes, s'ha sentit a Catalunya ab delirant entusiasme y extremiments de joia, y aimants com los primers de las nostras tradicions, LO CAMP DE TARRAGONA en aital diada no pot menys que gaudirsen vestint de festa y llansant als quatre vents per la vèu dels nostres poetas y prosistas, lo crit espontani y poderós de **Visca l'Inmaculada Verge Maria!**

Es que la nostra historia es un teixit de glórias marianas y'l nostre art y las nostras lletres y las nostras lleys totes, han estat sempre vivificadas d'un embaumament y perfum de pietat y de fè marianas que'ls sobirans tots de rassa catalana tingueren sempre com lo timbre més preuat de las nostras glórias nacionals.

Desde'ls Borrèlles y'ls Vifrets y'ls Berenguers y'ls Anfós y'ls Jaumes y'ls Peres, fins al Rey Martí; desde que'l sol de la nacionalitat catalana s'aixecá del platejat bressol pirinaiç fins que, passejat per las terras y mars de l'Orient y l'atlàntich, baixá a la posta ab l'infortunat en Jaume d'Urgell, los nostres temples y fortalesas, los nostres cenobis y castells, los nostres hèroes y capdills, la nostra marina y'l nostre comerç, la nostra industria y'ls nostres fets de guerra y las nostras tingudas y torneigs, no han sigut més que fitas miliarias ab que la nacionalitat florentina catalana ha senyalat lo pas de las centurias, portant al cor l'amor a la més santa y pura de las Verges, Maria Santíssima, esperansa dels mortals y confort poderós dels pobles que's regeixen baix la seva protecció.

Poblet y Ripoll, Santas Creus y Montserrat y Nuria y Sant Martí de Canigó, personifican a través dels segles aquest sentiment marí de la nostra rassa. Y'ls nostres Furs, y'l nostre Dret y las nostras constitucions, són lo més gran contrafort de las glórias marianas y la més hermosa patent de defensa ab que'l poble catalá desde llunyans segles ha defensat la creensa de la Concepció sens màcula de Maria.

Y si'l gran monarca Jaume'l Conqueridor, extenia sos reyalmes al crit de Santa Maria! y sembrava sas possessions de temples y monuments en honor de la Verge, en defensa de sa Concepció Inmaculada escribia ja abans que Escot, lo nostre genial Ramon Llull, y D. Joan lo Cassador afavoria ab sos decrets las Confrarias Marianas, y en Joan II ab penas y desterros fulminava anatemas contra aquells de sos regnes que causavan disputas y alborotaments contraris a la creensa sobre la Concepció Inmaculada, y en Ferran lo Catòlich aprenia d'Aragó y s'enduyia a Castella la devoció y pietat filials ab que'ls

nostres entenimentats, vassalls y monarcas, aimavan y honravan a la sempre Verge Maria.

La nostra historia, donchs, está que vesca d'aroma Mariana y, més encara: és Maria l'istoria de Catalunya. No podem, donchs, sustráurens de la festa si no volèm apareixer mancats de seny y fer que la tradició per naltres recullida com un maná, desmenteixi'ls ideals que'ns animan a reevindicar los drets de la nacionalitat Catalana. Maria, que fou la guia y l'ajuda més ferma dels nostres majors, és la Nostra Esperansa, y ab la fè al cor y plèus d'ardiment, l'invoquem y l'aclamem nostra Regina, pura y verge segons la declaració de l'immortal Pius Novè; y Ella que aixafa ab sa planta poderosa als enemichs de Déu y de la Fè, aixafará y aterrará'ls nostres enemichs y farà estendre esplendorosa sobre Catalunya l'aura riallera d'un nou y gloriós floreixament, pera que torni a ésser rica y plena.

Per això LO CAMP DE TARRAGONA se com-

plau en aital diada en cridar ab tot l'entusiasme: **¡Gloria sia dada a l'Inmaculada Verge Maria!**

La Redacció.

SONET

A l'Inmaculada

Es avuy un gran jorn, un jorn de joia,
alegre, sens parell: tot lo món canta
las glórias immortals d'aquella noya
que fou mare de Déu, la verge santa,
de grans virtuts espill, divinal toya
nascuda per sofrir, que a Deu infantia
y plora tot seguit; tan bonicoya
que es la criatura... perquè s'espanta?
Perquè veu que s'acosta lo sofrir,
que'l fill de sas entranyas no tindrà
delicias en la vida y morirá
clavat en Creu pera lo món redimir...
Oh! Inmaculada: Lo CAMP en aital dia,
fervent t'ho prega, senyala bé sa via.

L'Inmaculada

y'l Dret Catalá

Llibre I. De las Constitucions de Catalunya.

De la Concepció Inmaculada de la Sacratissima Verge Maria. Tit. II.

I Joan Rey de Navarra Loctinent General de Alfons quart son germá en la Cort de Barcelona. Any M.CCCC.Lvj.

CAPITOL I

En ninguna cosa tant lo bon Princip no deu girar la sua pensa, com en aquelles, per las quals la honor de Deu, e de la sua excellent Mare, e dels altres Sancts, e Sanctas de Paradis es exalçada, e los Poblat a ell subdits de scandols de sinistres, que seguir se porien, son preservats. E com entre los altres Sancts, la Sacratissima Verge Mare de Deu, e home sia estada per la Sanctissima Trinitat singularment preeleta, per ésser vexell de puritat, e Sacrarí del Sact. Spirit, e migensera de pau en lo Sagrat ventre Virginal, de lo qual es estada feta reconciliació, e confederatio entre Deu, e los homens, e de molts altres, e inefabls privilegis, e prerogativas, e gratias es estada per lo Fabricador del mon decorada, en tant, que ninguna pura Creatura fins en nostres dies es estada trobada semblant a ella, ne se espera trobar en los esdevenidors setgles: que mes direm, si tot quant dir es possible, seria la menor part, del degut a la sua incomprehensible excellentia? a la qual tota persona deu, e pot segurament recorrer, axi com a port de salut, e ancora ferma de speranza de tots aque'ls, qui a ella devotament confugen, com sie cert, e clara experientia nos demostra, que della rebem totes las gents del mon infinidas misericordias. e gratias, los catius redemptio, los infirmats sanitat, los peregrins redit, los encarcerats liberatio, los navegants port, los periclitants, e oppressos adjutori, los pecadors indulgentia, los justs premi, los Angels letitia, e tota la Sanctissima Trinitat gloria. No es doncs alguna maravella, si los Feels Christians a ella devots de justa ira se commouen, quant de la inefable puritat sua, e de la sua Sancta Conceptio, ouhen disputas, o disceptar, e metre en dubte, oc e per alguns curiosos, e temeraris ésser publicament predicat, ella ésser concebuda en peccat original, de que las orellas dels seus devots se judican molt offesas, quant en predicacions, o publicas disputations, o rahonaments ouhen affermar, la Mare del Rey dels setgles, e Salvador del mon ésser infecta, e maculada de peccat original, en lo instant de la sua Sancta Conceptio. Segueixse encara en los pobles, majorment ignorants, indevotio, e diminutio en las pensas de aquells de la honor, e reverentia de la Sanctissima Verge nostra Dona Sancta Maria, e del contrari se alegan las pensas devotas, e son inflamadas a major, e pus subjecta reputatio, e reverentia de la purissima Verge, e del seu gloriós fill Iesu-Christ, Creador, e Redemptor, e Salvador nostre, la honor dels quals de tot nostre poder, e ab tot nostre diligent estudi desijá augmentar, axi com som tenguts a aquell subiran be, e encara per las multiplicacions de beneficis, e gratias, que de la sua largitat inmensa, migencant la dita Mare gloriósissima, havem rebuts, y per tots temps eternalment speram rebre. Per tant Nos Don Joan per la gratia de Deu Rey de Navarra, Infant, e Governador General de Aragó, e de Sicilia, Duc de Nemos, e de Montblanc, Comte de Ribagorça, e Senyor de la Ciutat de Balaguer, Loctinent General del Serenissim Senyor, lo Senyor Don Alfons per la mateixa gratia Rey de Aragó, e de Sicilia, deça e della Far, e de Valentia, de Hierusalem, de

Hungria, de Mallorca, de Sardenya, de Corcega, Comte de Barcelona, Duc de Atenas, e de Neopatria, e encara Comte de Rossello, e de Cerdanya fratre nostre molt honrat, seguits los vestigis dels molt illustres, e Serenissims Princesps de recolenda memoria lo Senyor Rey Don Joan, e del Senyor Rey Don Martí, e del victoriosissim Senyor Rey Don Alfons, e de la molt Illustre Senyora Reyna Dona Maria consort, e lavors Loctinent del dit Senyor vuy benaventuradament regnants, quiscu dels quals en diversos temps han fetas ab sas pragmáticas sancions moltes ordinations loables, per augmentatio de la honor, e reverentia de la gloriosa Verge nostra Dona Sancta Maria, e de la sua Sancta, e Purissima Conceptio, e per cessar inconvenients, scandols, e sinistres, que versemblantment se devien tindre seguir entre los devots de la dita Benaventurada Verge, e de la sua Sancta Conceptio, e alguns, qui aquella esser Concebuda en peccat original afirmavan, e afirmen, conformantnos encara a la preconcitacio feta de manament de la dita Senyora Reyna vuy benaventuradament regnant, sobre la dita altercatio, la qual preconcitacio deppendeix, de certa declaratio per aço feta en lo Concili de Basilea, ablatio, e approbatio, e consentiment de la present Cort, e aquella instant, e humilment supplicant constituim, ordenam, e manam ab aquesta Constitucio per tots temps duradera, que no sie algu en tot lo Principat de Catalunya, vulles sie Ecclesiastica persona o layca, Religios Mendicant, o de altre qualsevol Stament, Religio, Professio, o condicio, qui gos publicament, o amagada predicar, o dogmatizar, ne publicament afirmar, o disputar, la Sacratissima Verge Maria esser estada subjugada, ne maculada de peccat original en la sua Sancta Conceptio, ne gos dir, que tenir, predicar, o afirmar, la dita Sanctissima Verge esser estada preservada de la dita macula original, sie opinio falsa, improvisada, o indevota, ne en altre manera impugnar, ans de tal doctrina, predicatio, o publica disputatio, o afirmatio se callen, posant fre a la sua temeraria lengua, e indiscret parlar, attes majorment, que nenguna necessitat de la Fe Sancta, e Catholica nons força, tal cosa confessar: e si per algu, o alguns de qualsevol Stament, Religio, o condicio sie, o sien, era fet, o dit publicament contra las cosas en la present Constitucio contingudas, e quiscuna de aquellas, volem, constituim, manam, e declaram, que tals contrafactes, ipso facto, sien haguts per inimics del Senyor Rey, e sien perpetualment exiliats del Principat de Catalunya, del qual exili gratia, comport, e remissio alguna obtenir no pugan.

En lahor de la Verge Maria

Resposta den Bernat Despuig, Tiran ala loya

(POETA DEL XV^{en} SEGLE)

Descurat—tenint la pensa llesa Merits tan alts—iames pò compendre Verge sens vos—dels angels mes entesa Gens praticar—nom cur de tal empresa Vos parcial—negun pora rependre Per guiaus prech—de sacra taulegia Centre perfet—hont vera lum se troba Mon esperit—malalt de liturgia Sil exalgau—en laita lefarchia Sera curat—tocada vostra roba.

De paradís—haveu vbert la porta Presa lhesus—la vostra forradura Vos cancellas—aquella senda torta Viuificant—la nostra vida morta Ens diuertis—ala via segura De vos hester—figura fon molt vera Nous compregue—la ley tan rigorosa Deu eternal—dela colpa primera Sol entretots—vos preserva sencera Restas apres—constant victoria.

Lòbecte gran—de vostra senyoria Dels dissolutus—leuada cobeiansa Los apetits—de castamor floria Angel ni sant—nou feu ni fer poria Que lome calt—de gel prengues semblansa Din finitat—coronauet obtesa En aquest mon—vos excellent Reyna Del actual—senyora fos illesa Per hon obriis—la immortal deuesa Aconseguint—fruycio diuina.

Dels Ceratfins—ab cors glorificada Vos triumphau—no crech del tot finida Sou apres deu—la mes deificada Maren dessemps—hi verge sublimada Secundum quid—vos puch dir finida Fenix vos sou—ocell singularissim Domilitat lo perfet—grau atesa Vos nos portas—lanyell eminentissim Prenent ab ell—martiri perfectissim On vos cremas—de caritat encesa.

Mirant en creu—la maiestat diuina No dissemblas—ala sort salamandra Dins lo gran foc—qui lo mon illumina Cremant visques—produhint medecina De gran salut—com feu report Cassandra Restant en vos—no ficta fe mas vera Fes conuertir—los dexebles dubtosos E pendre lum—portant dreta carrera De vos qui sou—perfeta gauarrera Vberts los ulls—daquells molt tenebrosos.

Mirant en creu—la maiestat diuina No dissemblas—ala sort salamandra Dins lo gran foc—qui lo mon illumina Cremant visques—produhint medecina De gran salut—com feu report Cassandra Restant en vos—no ficta fe mas vera Fes conuertir—los dexebles dubtosos E pendre lum—portant dreta carrera De vos qui sou—perfeta gauarrera Vberts los ulls—daquells molt tenebrosos.

Mirant en creu—la maiestat diuina No dissemblas—ala sort salamandra Dins lo gran foc—qui lo mon illumina Cremant visques—produhint medecina De gran salut—com feu report Cassandra Restant en vos—no ficta fe mas vera Fes conuertir—los dexebles dubtosos E pendre lum—portant dreta carrera De vos qui sou—perfeta gauarrera Vberts los ulls—daquells molt tenebrosos.

Mirant en creu—la maiestat diuina No dissemblas—ala sort salamandra Dins lo gran foc—qui lo mon illumina Cremant visques—produhint medecina De gran salut—com feu report Cassandra Restant en vos—no ficta fe mas vera Fes conuertir—los dexebles dubtosos E pendre lum—portant dreta carrera De vos qui sou—perfeta gauarrera Vberts los ulls—daquells molt tenebrosos.

Mirant en creu—la maiestat diuina No dissemblas—ala sort salamandra Dins lo gran foc—qui lo mon illumina Cremant visques—produhint medecina De gran salut—com feu report Cassandra Restant en vos—no ficta fe mas vera Fes conuertir—los dexebles dubtosos E pendre lum—portant dreta carrera De vos qui sou—perfeta gauarrera Vberts los ulls—daquells molt tenebrosos.

Mirant en creu—la maiestat diuina No dissemblas—ala sort salamandra Dins lo gran foc—qui lo mon illumina Cremant visques—produhint medecina De gran salut—com feu report Cassandra Restant en vos—no ficta fe mas vera Fes conuertir—los dexebles dubtosos E pendre lum—portant dreta carrera De vos qui sou—perfeta gauarrera Vberts los ulls—daquells molt tenebrosos.

Mirant en creu—la maiestat diuina No dissemblas—ala sort salamandra Dins lo gran foc—qui lo mon illumina Cremant visques—produhint medecina De gran salut—com feu report Cassandra Restant en vos—no ficta fe mas vera Fes conuertir—los dexebles dubtosos E pendre lum—portant dreta carrera De vos qui sou—perfeta gauarrera Vberts los ulls—daquells molt tenebrosos.

Tornada
Mare de deu—rahors persuasius Si leugues mil—en bocha tulliana Deu conuertit—ni menys demostratiues Porien dir—vostres prerogatiues Noyha bastat—lesgleya crestiana
Endrega al senyor virey e mestre de Montesa.
Senyor virey—de muntesa mestre Si del vellut—nous par que sia digne Lo qual fo cert—hauet mes en sequestre Perque mon dir—de tot no valen en destre Carmesim dau—com asenyor indigne.

Notas. Les trobes en lahor de la Verge Maria, d'ahont és extractada aquesta bella composició, fou lo primer llibre imprès a Espanya, estam-pantse a Valencia a l'any mccccclxxiv y reimprès ara novellament en 1894, per en Francisco Martí Grajales. Aquest llibre conté 45 poesias de 40 poetas que en la Justa Poética, o torneig o certamen, com avuy se diu, se convocà a Valencia al 1474 en honor de la Verge Maria, quina festa motivà la publicació del primer llibre.

Totas aquellas composicions gairebé constan d'iguals dimensions, car aixis los hi imposaren desde'l cartell de convocatoria pera obter a la joya, siguent emperò més que suficients a demostrar ab quina pregonia fe y arrelament de creensas s'ha cregut sempre en nostra patria sobre'ls misteris de Maria Verge, y per la poesia transcrita, a pesar dels allunyats temps de data, palesament se veu quina era la creensa que de la Concepció Inmaculada de Maria tenia'l nostre poble, que per boca de sos poetas parlava com si haguessin viscut després de la Declaració del Dogma.

En Bernat Despuig, autor de la poesia, té molt poch datos biogràfics coneguts, sabentse no obstant, que al 1506 fou elegit Maestre de l'Ordre de Ntra. Sra. de Montesa, essent lo dotzè dels nomenats entre aquells càrrechs, que desempenyà fins a sa mort, en 1537. En l'atri del temple que sosdita ordre té a Valencia, hi ha una làpida ahont se fa commemoració del poeta Despuig.

INMACULADA

Per la corona Poética de Catalunya en l'any Jubilar del Quinquagèsim aniversari de la Declaració del Dogma.

Memoria mea in generationibus seculorum. (Eccles. XXIV, 28.)

Tota la terra que la Fè illumina treua encisada y ab motius de joya somnis y cantichs de bellesa sacra qu'al cel se'n pujan.

Sembla qu'esclatin de tots temps y a l'hora veus diferents, y als acorts angelichs totes s'ajuntin choreijant bell himne de gloria santa

Es la veu forta de les mortes rasses... es la veu pia d'Israel que espera son els Sants Pares qui ab visioas augustes cantan y escriuen

Es la Natura rumbejant d'imatges... frases secretes d'explorades llengues... pobles que empenyan, envers la llum nova misteris biblichs

Són de les Arts les esplendors del símbol... son les veus Doctes que la ciencia encarnan... es de humana aspiració comuna la veu sonora

Dolça barreja que'n celest desfici junta'ls oracles d'eternal misteri... magnes creencies que'n tots temps els homes han mantingudes

Es la lley santa triomfant dels segles; es la Puresa d'una Verge-Mare; es lo gran cantich que'l novè dels Pius declarà Dogma!

Plena de gracia tots el pobles diuen; Plena de gracia pels abims ressona; Plena de gracia n'es y concebuda, pura y sens mácula

Pura ja'l caos primitiu la vey a als genesiachs esplendors de l'alba; Pura'l salteri, clavicordi y lires l'han cantat sempre!

Pura y sens mácula repeteix lo Numen d'estres y notes ab viu clam identich; pura l'aclama entussiasmada Roma gúfa dels pobles.

Tant, que del monstre que la Invicta petja, d'urch la saliva ni ha pogut tocarla, qu'en tots temps Ella sempre verge y pura cantà Victorial

Plàcia en est segle d'enervants revoltes entre llegendes, d'oprosió y ruina la fausta nova del excels Misteri esgrafiarhi!

Grábashi fonda dintre'ls cors y penses y la ventura, d'uns confins als altres, volàhi lleugera per que ja'l pervindre sia de glorial

MOSSÈN JAUME BOFARULL. (De la Corona Poética de Catalunya.)

Potuit, decuit ergo fecit

Plá sab tothom la caiguda desastrosa de nostres primers pares Adam y Eva. Plé y rublert de prerogativas y gracias, surti l'home de las mans de Deu. Constituit Rey y Senyor de la creació tota, esdevingué a aquest hermos Palau, respirant oreig de vida. Dintre aquell cervell de fanch, guardava veritats del Cel, dintre aquell cor decarn, tancava sentiments eternals, y dintre aquell esperit, alé de Deu, niuavan la verdadera llibertat y la gracia divina. ¡Que fells era l'home!

Despenjat, l'àngel orgullós, de són cadafalch etern, just càstich d'aquell esgarriós «non serviam», s'entrà per las portas del Paradís, y escorrentse traïdora per las frescas y flairosas herbas, deixà degotar sa baba maleida dintre'l cor ignocent de la primera dòna.

Tot l'univers tant gran com és, se vá conmourer en llurs fonaments. Ni una sola cosa restá en son lloch; las brutas y fangosas aigues del peccat cubriren la terra y tots los fills de Adam han naufragat en aqueix universal diluvi de la culpa. Sols una vegada, per singular gracia y privilegi de Deu Omnipotent, en atenció als mèrits de Jesu-Christ, Salvador del genre humá, s'aturaren a l'ovivar l'esclat de l'Alba de la Vida, y separantse maravellosament devant lo peu immaculat de la Mare del Fill de Deu. li fan pás; y ab peu aixut travessa'l mar alborotat de la vida. Es Maria Inmaculada desde'l primer instant de la seva Concepció. ¿Còm probarho? Argumentem: Deu vá pogué ferho.

Potuit
¿Qui pot negar a Deu l'omnipotencia?... Deu, Ser sens principi, y en lo qual tenen totas las cosas lo seu principi; Ser sens fi, y en lo qual tenen totas las cosas lo seu fi. Deu, qui féu brillar del no-res totas las maravallas de la creació; qui agafant en sas mans los cels los estengué com una pell; qui llensá dintre l'espai las bolas encesas dels astres, rapidíssims viatgers d'espais indefinits, sens que surtin del solch que'l dit de la seva Providencia'ls senyalá en lo seu decret etern. Deu, del qual es l'eternitat, l'existencia y la justicia, y Ell es la justicia, l'existencia y l'eternitat; del qual es la misericordia, la llum y la veritat, y Ell es la veritat, la llum y la misericordia, en qui hi ha lo principi, lo medi y'l fi de totas las cosas, y Ell es aqueix mateix fi, medi y principi. Deu, més gran que totas las grandezas; Aquell al qui, de genolls a terra y'l front pegat a la pols, varen adorar Abraham dintre sa tenda, Moisés al cim del Sinai, y Salomón sota la volta del Temple; Aquell que es lo que es, y es perquè es, qual nom, qual paraula silabeja la terra ab la veu dels seus huracans, lo mar ab la ronca veu del seus esbaldaments sorollosos, los aucells ab lo ritme dels seus cants, los vents ab l'esclat dels seus gemechs, y tots d'una pregonan per tot arreu la seva naturalesa espiritual, la seva inteligencia infinita, la seva iudependencia absoluta y la seva voluntat omnipotent y sobirana. Diém, donchs, que Deu pogué ferho y convenia ferho.

Decuit

Aixis ho exigia la grandaria espanyosa d'aquell esgarriós estrago de la primera culpa que arribá en lo més pregón de nostre ser y va fondrer lo més sagrat de nostra vida.

Aixis ho reclamava la mateixa idea de reparació complerta, de restauració total que devia arribar fins als més fondos arrels de la caiguda, fins al primer moment d'aquell ser privilegiat.

Ergo fecit

Y tenint Deu poder pera ferho; és-sent convenient executarho com no havia de ferho aquell que res ha escatimat en las sevas obras, y té sa Providencia, uil immens que tot ho véu, y má omnipotent que tot ho realisa, pera executar tot lo convenient y necessari.

Ergo fecit; y ja allá en lo jardí de la creació, quan l'home sentint lo pes d'aquell decret de Deu, anava a tancar sos ulls a tota esperansa falaguera, son cor a las grandezas de la gracia y tot ell se creya destinat a palpar ombras y tenebras; allavors Deu Nostre Senyor deixá sentir sa veu pera dir a l'home desventurat y a la serpentina maleida: «Odis y rencors mortals y eterns posaré entre tú (serpent) y la dòna, entre'l seu fruit (lo peccat) y'l seu (Jesu-Christ); Ella xafará'l teu cap.» Ella, la dòna per excelencia, Maria, xafará'l teu cap, y com no's podria dir que li ha xafat lo cap, si la serpentina pogués enorgullirse de haver obtingut sobre Maria la primera conquesta; per aixó devia forçosament ésser Inmaculada desde'l primer instant de la seva Concepció, pera poguerse dir ab tota propietat y veritat la més sencera que li xafá'l cap a la serpentina.

Ergo fecit; y'l Profeta Rey, rublert a sa pensa d'inspiració, vessant son cor plaer y alegría en lo Psalm 84 exclamá: «Has beneit, Senyor, la teva terra.» «Terra beneida de Deu» perquè, es cullida abans de la revolució del temps pera donar també un fruit benèit, la va separar dels cautivers de Satán; terra beneida de Deu, perquè previnguda ab l'abundant ruada del cel, reuni totas las benediccions que pot tindre una terra verge destinada a brotar lo mellor Lliri dels camps.

Ergo fecit, y l'Esperit Sant no la representa en aquella Arca fabricada de las mellors y incorruptibles fustas del Sibano.

Ergo fecit, y Salomón nos la profetisa en aquella hermosa Esposa dels Cantars, a la qual l'Espós vá posar la mà esquerra devall son cap delicat y l'abrássá ab la dreta perquè no caigués.

Ergo fecit, y'l gran Pius IX, després d'haver consultat a 620 bisbes, desde sa càtedra infalible del Vaticá, rodejat de 53 cardenals, 43 arquebisbes y 100 bisbes, y tenint a sos peus fills de tot lo món catòlich, proclama dogma de fé l'Inmaculada Concepció de Maria, l'any 1854.

Ergo fecit y quatre anys després de la definició dogmática, allá en un recó de la veina República, proper a las riberas del Gave y en las rocas de Massaviela, la Verge Maria, vestida de blanch y blau, plegadetas sas mans y portant en ellas lo sant Rosari, se apareix a l'humil Bernardeta Subiróns y li diu aqueixas pocas paraulas: «Jo soch l'Inmaculada Concepció.» Es Ella, es Maria. Potuit, decuit ergo fecit.

D. GENESIUS.
Tarragona Septiembre 1904.

Baladeta d'una Confreria

A Matilde de Batlle qui fa cara de tan bona minyona.

Aixis ho reclamava la dignitat de Jesu-Christ, verdader Deu y verdader Home, que esdevingué a aqueix món de pena y de tristura, no's va horroritzar d'ésser Fill de Maria.

Aixis ho reclamava l'esser Maria, Filla del Pare, Mare del Fill, Esposa de l'Esperit Sant, instrument d'ixós y fells Cooperadora de Jesús en la gran obra de regeneració de l'humanitat desventurada. Convenia ferho y aixis ho va fer.

Ergo fecit

Y tenint Deu poder pera ferho; és-sent convenient executarho com no havia de ferho aquell que res ha escatimat en las sevas obras, y té sa Providencia, uil immens que tot ho véu, y má omnipotent que tot ho realisa, pera executar tot lo convenient y necessari.

Ergo fecit; y ja allá en lo jardí de la creació, quan l'home sentint lo pes d'aquell decret de Deu, anava a tancar sos ulls a tota esperansa falaguera, son cor a las grandezas de la gracia y tot ell se creya destinat a palpar ombras y tenebras; allavors Deu Nostre Senyor deixá sentir sa veu pera dir a l'home desventurat y a la serpentina maleida: «Odis y rencors mortals y eterns posaré entre tú (serpent) y la dòna, entre'l seu fruit (lo peccat) y'l seu (Jesu-Christ); Ella xafará'l teu cap.» Ella, la dòna per excelencia, Maria, xafará'l teu cap, y com no's podria dir que li ha xafat lo cap, si la serpentina pogués enorgullirse de haver obtingut sobre Maria la primera conquesta; per aixó devia forçosament ésser Inmaculada desde'l primer instant de la seva Concepció, pera poguerse dir ab tota propietat y veritat la més sencera que li xafá'l cap a la serpentina.

Ergo fecit; y'l Profeta Rey, rublert a sa pensa d'inspiració, vessant son cor plaer y alegría en lo Psalm 84 exclamá: «Has beneit, Senyor, la teva terra.» «Terra beneida de Deu» perquè, es cullida abans de la revolució del temps pera donar també un fruit benèit, la va separar dels cautivers de Satán; terra beneida de Deu, perquè previnguda ab l'abundant ruada del cel, reuni totas las benediccions que pot tindre una terra verge destinada a brotar lo mellor Lliri dels camps.

Ergo fecit, y l'Esperit Sant no la representa en aquella Arca fabricada de las mellors y incorruptibles fustas del Sibano.

Ergo fecit, y Salomón nos la profetisa en aquella hermosa Esposa dels Cantars, a la qual l'Espós vá posar la mà esquerra devall son cap delicat y l'abrássá ab la dreta perquè no caigués.

Ergo fecit, y'l gran Pius IX, després d'haver consultat a 620 bisbes, desde sa càtedra infalible del Vaticá, rodejat de 53 cardenals, 43 arquebisbes y 100 bisbes, y tenint a sos peus fills de tot lo món catòlich, proclama dogma de fé l'Inmaculada Concepció de Maria, l'any 1854.

Ergo fecit y quatre anys després de la definició dogmática, allá en un recó de la veina República, proper a las riberas del Gave y en las rocas de Massaviela, la Verge Maria, vestida de blanch y blau, plegadetas sas mans y portant en ellas lo sant Rosari, se apareix a l'humil Bernardeta Subiróns y li diu aqueixas pocas paraulas: «Jo soch l'Inmaculada Concepció.» Es Ella, es Maria. Potuit, decuit ergo fecit.

D. GENESIUS.
Tarragona Septiembre 1904.

Baladeta d'una Confreria

A Matilde de Batlle qui fa cara de tan bona minyona.

Era una confreria de noyes duhent flòs, trent'any a la més petita, trent'any a lo més gran.

Totes eran lletgetes, tenian mals colós, totes eran pobretes no més donavan flòs.

Cullian y oferian ab l'esperit joyós; ja'n devallá la Verge voltada de clarós.

Y les besá la Reyna d'aquell vestit blavós d'aquella faç tan blanca y aquell cabell tan ros.

Y's van tornar molt joves ab un cosset airoés plenes de boniqueses y dolces tremolós.

Y totes se casaren al cap d'un any o dos ab Batlles y Marquesos y Reys y Emperadós.

JOSEPH CARNER.
Barcelona, Deseembre de 1904.

Tota pulchra
Me sembla que era ahir.
De ma infantesa es lo recort que més encis me guarda un perfum de innocencia que'm revifa me puja, al ferne esment, del fons de l'ànima y en lo boirám ja foch de ma memoria l'hi veig brillar com un estel de l'alba.
Me sembla que era ahir.
De mos insomnis com si avuy fos, entrar en ma arcoveta ma mare somrient, endimuntada, portantme'l vestidut que ella volia ferne estrenar en jorn de tanta gala.

Un sol tot amorós de primavera alegreja la tebia matinata y pels carrers de la ciutat antiga que'l romani y l'espigol pestumavan, l'espiguet de la gralla y la tenora responia al repich de las campanas. Tothom cap a la Iglesia feya via tothom agosarat al temple entrava, y en ses naus espayoses y capelles clarejants de profusas lluminaria la gentada s'hi estreny y s'hi arrumboya com els rengles de grans d'una magrana.

Talment semblava aquell un altre temple, fins s'havia amagat l'antich retule sota'ls plecís onejants y ben garbosos d'un mantell imperial de seda blava forrat de blanch y clapejat de negre vorejat de sarrells de fina plata. Y sota aqueix dossier que sostenian airoos angelets, tota voltada de raigs daurats y rutilants estrelles vegi alsarse una imatge sobirana especie de visió paradisiaca que de un trono de llum al cel muntava, petjant lo cap d'una serpentina feresta que a l'entorn d'una esfera gargolava.

Per lo meu cor d'infant fou massa forta la impresió fulgurant de l'espectacle y de aquell mar de gent que's removia tot deixantme emportar de les zumzades, pampellugantes ulls, perduda l'esma, al sòcol m'arrambí d'una pilastra, condormintme los suaus acorts de l'orgue y dels salms la cadencia reposada.

Y record' que entre vagues armonies mos somnis infantivols s'hi brodaren com de l'encens les espirals blavengues teixian entre'ls llums sedoses rúdes, mentre pels archs cimbrats y l'alta cúpula un crit de Tota pulchra ressonava.

Tota pulchra cantaven veus sonores, Tota pulchra los clergues salmajeren, Tota pulchra entusiasta repetia lo sacerdot que al poble sermonava, y dalt del vell cloquer brandant solemne ho deya'l sagrat bronzo a la rodolla pels aires esbombant la bona nova lo decret Inefable del gran Papa.

Aquell càntich mon cap no l'entenia però mon cor de nin l'interpretava, y ses notes sagrades, misterioses, embriagavan talment a la meua ànima que una flaira d'angelica puresa per tot mon sér fluïnt, remintolava.

Y en un transport de mística alegría mon esperit en delícies rabejantse, sentint com l'aleite amorosíssim y'l bes de pau de l'àngel de ma guarda, ab lo cor bategant y libris trémulis y brollant de mos ulls gojoses llágrimes «Tota pulchra, digui, sou vos Maria, jo us adoro Mareta Inmaculada!»

Y caigui de genolls, casi sens esma al sòcol arrambat de la pilastra mentres de amor en sossegat deliqui semblá que mon baptismé's renovava.

JAUME COLLELL, PARE.

Catalunya y l'Inmaculada

Cap neció al món se pot dir ab més justicia que la catalana la nació de l'Inmaculada. Perquè encara no havia eixida del bressol hont la alletaren ab llurs gestas y conquestas los Comtes de Barcelona, no havia encara reconquerit dels alarbs tots los pobles compresos dins de sos límits naturals, al segle XII, quan totas las Universitats d'Europa, comosas per la aparició del còs de la teologia tomística, escatian los més alts misteris de la ciencia divina y s'enardian en abrasadas discussions sobre l'excels privilegi de la Verge sens mácula, concedintlo la majoria dels sabis y, segons, alguns, sols pera'ls instants posteriors al primer de son ser, ja la nostra gent, en un himne popular, proclamava que la Concepció de la Mare de Deu era puríssima y preservada de tota corrupció y en la Seu Tortosina ja's celebrava la festa de la Concepció de Maria.

Y era'l segle XIII, quan Catalunya baix lo ceptre del Alt en Jaume's feya forta y ajuntava nous joyells a sa règia corona, y de la Illa Daurada, sanch da la sanch de la nostra terra, s'aixecava la veu del gran Lluil, lo ubriach de Deu, almogaver del pensament, qui ab tanta justicia com Dr. Arcangelich té d'esser anomenat doctor de la Inmaculada, qui publicament, a la Sorbona de Paris, far del sarber de sa època, proclamava devant de tota la ciencia mundial la Concepció Inmaculada de Maria ab aquell celebèrrim argument fermíssim com un mont de graner: Deu y'l peccat no poden concordar en un mateix subjecte tot aplicant a totas las operacions de Deu ad extra y, per tant també a la Concepció de sa Mare, l'«Potuit, decuit, ergo fecit» qu'ha inmortalisat al Escot; y'l meuteix esmentat Rey escriu que com sos il·lustres avant passats celebra la benaventurada Concepció de la Verge Maria.

Y vè'l segle XIV y pera no parlar dels nombrosos y notabilíssims dexebles del solitari de Raudá, d'en Bernat Metge ni de Frá Eximenis,

Oració a la Puríssima

Com hi plana é hi reposa l'esperit en la contemplació de vostra imatge Verge del blau vestit!
Mare de Deu del mantell blau, ab la llenca de cel que us abrigalla mon cor abrigallau;
feu-li sentir la santa pau que en vostre rostre enmiralla.
Abrigalleuhi l'ampolla terra donchs els seus plechs son ben folgats y'ls homes que ara's fan la guerra siguin dins d'ell agermanats.

¡Oh Verge de la testa constelada ab la corona de las dotze estrelles! vers nosaltres gireu vostra mirada; ¡ay que si brillan ellas es perque a n'ellas la teniu alsada!
¡Quin suau encis, Puríssima Maria, tenen els vestres ulls!
¡Si n'han begut de cel las sevas ninas! Dels vestres extasis divins encomaneunos-en l'encant als tristos peregrins que caminem cap-baixos terrejant.

Mare de Deu del blau mantell, la de la testa constelada, la qui teniu per esca mbell la lluna argentada, ara y sempre siau nostra advocada.

MANEL FOLCH Y TORRES.

(De la Corona Poètica de Catalunya.)

HOMENATGE

Los que passen, de temps en temps, alguna estona omplenant quartillas, s'hi veuen a voltes ben encorreguts, mes de lo que's pot figurar qual-sevol que no l'hagi intentat l'ingrat ofici de pretendre moure l'opinió en un sentit o altre. Es clar que es precis donar senyals de vida quan tothom se mou y res hi ha pitjor que l'ensopiment y l'inacció, y desgraciadament del periodista, per ínfim y sens válua que aquest sigui, que no la segueixi una corrent iniciada, sobre tot si és aquesta impetuosa, amplíssima, universal, per dirho d'una vegada. Envolcallat en ridícula mortalla's queda per sempre més, com un còs eternament vivent y sense força bastant pera moures, pera parlar, pera evolucionar.

Es lley indestructible; qui intenta anar contra l'onada, mor ofegat dessota d'ella. No ho soch jo dels temeraris que ho volen probar, no; ans al contrari, també vull tractar de posarla a contribució. ma microneísica válua y la ploma a la má, que constitueix la meua més preuada arma de combat, quan n'hi ha ocasió, també vull rompre llansas en honor y gloria de l'Inmaculada, en sa festivitiat tan celebrada avuy en tot lo món.

Però, còm ferho? què puch dirvos que arreu no s'hagi ja escampat? què puch cantar jo que ja en tots los tóns no haguéu sentit? què puch escriure jo que en totes las llenguas no estiga ja frasejat? què puch compondre jo que no estiga ja del tot instrumentat?...

Contempleu-lo'l firmament en nits plácidas sense núvols de cap mena, brillant de tots estels, tots planetas, ab una encisadora lluna tinteiant totas las cosas d'aquell color platejat tant armoniós y tant suau que vos omplena de dolsa melancolia y tendra, infinita tristesa, que no vos anirà a fer plorar, ans al contrari, vos corprellent y afalaga, consoladora, pessigollantvos divinalment vestres sentits, sense interessar la més lleugera fibra de vostra humana condició....

Miréu-los, Venus, Júpiter, Siri, Arthur, la Casiopea, lo carro inmens ab sas enlluernadors cavalls, y aneu més lluny ab la vostra mirada esvaída y compresa; aneu la aguardant la inmensitat de sols que tant aprop semblan l'un de l'altre, que no solament se tocan, sino fins sembla que s'encavalcan, la sorprenent via láctea, lo caminal de Sant Jaume, la gota de llet de la Mare de Déu.

Recorreula més endins, encara, los espais y sempre hi anireu trobant noves causas d'admiració, de pasm, d'excelsa y magestática grandiositat.

Quan hi haureu arribat als darrers límits de vostra imaginació, pareu-vos, reconcentreu-vos y ben tapats los ulls, ben estrets, ben tancats mireu ben fixo pensant ab l'Inmaculada, en la Mare de Déu, en la mare de tots y allavors, tots aquells astres que, tant fortament havia impresionat la vostra imaginació, s'anirán esborrant, perdent poch a poch son brill tant refulgent, feut plassa y fonentse com la neu devant de l'idea incommensurable, divina, omnipotent d'una Verge Inmaculada que vé fentse ama y senyora de tots los cors, enlanyantlos y sostenintlos per sempre més....

DOCTOR PALAUET.

A Maria Inmaculada

¡Oh Verge Inmaculada! del món sou la regina, De Deu sou l'obra mestra, més pura sou que'l sol; Però vos contemplava'l cel ab santa enveja, Veyent que fou sens taca la vostra Concepció. Vingueren a la terra pera cumplí'l desegni Qu'en Vos ab pler'xifrava un Déu Omnipotent, Y'l monstre de l'abisme atónit contemplava Aqueix pèlach de gracias, aqueix inmens poder, —¿No porta aqueixa filla la sanch dels primers

(pares?)

¿Què passa que no mostra com tots la taca al cor? Aquí no's veu ni rastre d'aquell antich desvari No tinch en eixa dona la part que tinch en tots.— Y esbufegant de rabia, aixís parla'l dimoni, Y plé de negra engunia renega més encar, Tement que d'una dona li vingui la desgracia Y que un dia ab sas plantas li vingui a xafal' cap. Però li jurá odi ferotge y sense treva Y ab ira ferocebosa escup fins contra'l cel, Dient que si Maria li vol turbar l'imperi Llegions d'esprits diabòlics traurá éll de l'infern. Mes ¡ay! es furia vana, és signe d'impotencia, Qui tant esperat parla es que's veu ja batut, Las obras de l'Altíssim no pot ell pas malmetrer, Las obras de l'Altíssim no pot turbar ningú. ¡Oh Verge la més pura! siau en nostras penas Lo bálsam que'ns consoli, l'alivi que busquem, Las onas d'eixa vida dignauvos aplacarlas, Siau pels pobres náufrechs son salvador estel. Vostra Concepció santa de goig lo món omplena, Al veurervos tant pura s'aixampla nostre cor, La font ab sos murmuris, l'aucell ab sas canturias Vos diuen: Sou, Maria, hermosa més que'l sol, També vos diem naltres que sou de la belleza L'espill hont Déu contempla'l món que va criar, Perquè tota hermosura en Vos, Verge, s' trobava Quan foreu concebuda sens taca, sens pecat. Rebèu en aquest día los nostres homenatges Fins a l'empir arribin, Senyora, nostres vots, Nos plau sempre que s'honrin de Vos tots los misteris,

RAMÓN ARRUFAT, Pure.

Jo, també

Anchio só pittore! y aixó que no hi entench un borrar ab l'art de las colorainas. Ja ho veyéu si soch ingènuu; me declaro llech completament en materias d'art y, ab bona fè, que me'n sab forsa de greu, perquè, si fós un bon pintor, ne faria una de verge que prou que baixarien los àngels a adorarla. Y tan fácil com fóra, perquè, la tinch dins lo cap, la veig, la sento y fins me mira, me mira tan dolsament....

Quina llástima, no poguerla traslladar, tal com l'oviro, a una tela!.... La sort que soch de bon aconsolar y me basta pensar que'ls melfors artistas tampoch hi han pogut arribar, perquè, diguin lo que vulguin, ben lluny ne són d'haverne creat alguna sense mácula, sense defecte, sense discussió.

Es convenient que compreguèu que alló d'ésser un pintor no és més que un dir y no está escrit més que en sentit figurat. Volia significar, únicament, que en *Ladifer* també'n té desitjos d'unir la seva veu humil a l'inmens concert d'alabansas a la Inmaculada, quina festivitiat y quin cinquantenari de la proclamació de son dogma celebra ayuy lo món enter.

No és la pagesia la qui menys part pendrà en aquestas festas, perquè'l cultea la Verge ho está ficat dins del moll dels séus óssos. No hi ha lloch ni llogaret que no tingui sa ermita y en ella sa mare de Déu, y no hi ha dia que las campanas d'aquestas casetas humils las unas, esplendorosas las altrás, no'ls cridin a l'oració als que regan la terra ab la suor de llurs fronts. Quants y quants paran un moment de treballar, al sentir lo nang nang de las campanetas, se la treuen la gorra, ben suada, y alsant los ulls al cel, resan devotament un Ave Maria.... encomenanti ab tota l'ànima que la fassi fructificar la terra que tant afanyosamente van conreuant.

Si, Verge Inmaculada, no'ls oblidèu los obscurs pota-terrossos, vestres decidits adoradors, vestres devots incondicionals. Féulas centuplicar las llevors que llensin a la terra; que se'n carreguin d'olivetas llurs olivers, que aixís ben alegres cremarán las vestras llantias; féu que dolsos y daurats filets ne surtin de las cepadas y espaventèulos los corbs famolenchs, los vampirs que may paran de xupar llur sanch empobrida per tants impostos y tantas gabellas. Ave, Inmaculada!

LADIFER.

A l'Inmaculada

Dèu llustres avuy fé, día per día, que ton dogma proclamaran las nacions: Bisbes, abats, patriarcas, confessors que Pius nou, lo gran Papa, presidia, atenen universals reclamacions, reunits votaren, omplint de joyas los cors. Y en misteri divi, joya preuada, adoran los cristians la Inmaculada.

Es ben en vá qu'argüeixin los contraris la nostra sacrosanta religió, perduda feina, follia fantasía, qués feble y ridicol l'adversari, seguint la demonívol visió que l'obliga a recorrer falsa via.

Que sempre, al finir la devallada, sos passos tencrará la Inmaculada.

Miserable y ruí que perts lo temps, ton saber enciclopèdich enlirant, engendre bort de santisat orgull; deix la dória que, debil, per moments, ta forsa destructora va minvant; no pugent ja volar, alas recull. Ets mort, jayent com fera acorralada, te ta a sos péus, rendit, la Inmaculada.

Avuy lo món creyent victoria canta: devant de tú tothom baixa la testa, propis y estranys ta forsa reconeixen; ets de totes las santas la més santa y a tú van endressant la suau requesta, los pobres desgraciats quins cors sofreixen. Qu'és sa esperansa única, probada, sa religió, sa fé en la Inmaculada.

Visca mil voltas la excelsa, pura mare d'un Déu que per naltres, mori dalt de la Creu, visca la Verge, visca la vencedora del Mal, que gosa alsar lo cap encare, qu'impotent, irat, aixeca ronca veu, tenint fermada ja grapa traidora. Catalans! Visca la Verge venerada, visca, per sempre més, la Inmaculada.

FREDERICH VIDAL Y FERRER.

Bibliografia Mariana

Corona poètica dedicada a l'Inmaculada Concepció de Maria Santíssima, en lo quinquagèsim aniversari de la proclamació del dogma. Vol. de 14 1/2 X 22 cm. y 166 pp. Imp. Subirana. Barcelona. 1904.

Parlar d'una corona poètica y dedicada a la Verge y més encara dintre l'any marí en que'ns trobèu, es un assumpt del tot simpàtic y del tot agradós.

L'Arxiconfraria de las Fillas de Maria de Barcelona, ha volgut perpetuar las festas del quinquagèsim aniversari de la declaració del dogma de l'Inmaculada, ab unas festas del tot patriòticas, aixecant un monument a la Puríssima en Montserrat, y oferir una esplèndida corona poètica a Maria, que fós com lo monument del cor, una expansió de l'esperit de Catalunya y del sentiment del nostre poble.

Lo Rvnt. M. Manuel Barguñó, director de l'Arxiconfraria, pera realisar tant hermós pensament, ha posat tot l'esfors en que'l llibre del qual parlem eixís de las prempsas ab tots los caràcters adequats al pensament perseguit, presentantlo ab tota pulcritud editorial pera que no desdis del digne objecte al que's dedica.

Es una magnífica edició tirada en paper de fil verjurat y en tinta del color blau, y vinyetas alegòricas, al que acompanya una coberta a varis colors, litografiada, ahont hi há un bonich dibuix representant la Montanya Montserratica entre quins codols s'hi destaca l'alegòrica estrella blanca y en quin fons de cel l'anagrama del Nom Sagrat de Maria, apareix radiant de llum escampada en riells per tot lo firmament.

Sobre cartolina remejada hi há l'autograf de l'actual Pius X, comensant lo text per l'exposició de l'Arxiconfraria, y'ls pensaments dels Bisbes de la Metròpoli Catalana, entre'ls quals lo del Sr. Bisbe de Vich és de text catalá y com tot lo seu.

A continuació segueix l'hermosa disertació de Mossèn Barguñó sobre *Catalunya y l'Inmaculada*, treball d'investigació que fá molta honra a l'autor, y que es digne de tot esment, del qual n'extractariam alguns bellíssims fracments si'ns vagués l'espai del nostre periòdic.

Y entrèm de plé a la corona poètica, objecte del llibre.

L'Inmaculada éssent l'ideal cantat per tots los poetas que figuran en aquesta corona, ha inspirat poesias en tots los sòns y de tota faissó, donant a l'estre catalá notas de melangia y de tendresa, de recorts y de desitjs, de vera fruició encantadora, que sols pot arrancar la fonda pietat y devoció que, ja de rassa, sent lo cor y'l pensament del nostre poble, trobantli entre ells la hermosa varietat del qui compón en vistas a la poesia clàssica, del qui pren patrons de la popular, com aixís mateix dels qui deixan rajar la vena a desdir, sense amparar motlos a ningú; y encara que la descriptiva hi és abundosa, més abundosa hi és la purament lírica, de la qual la Verge n'és la fontanella més rica y la Puresa de l'Inmaculada, l'occeá de més altas y puras inspiracions d'ahont l'arpa del poeta, rabejada de llum y fé, pot trauren las images més bellas y sentidas.

Dentre las nostras poetistas, la Trinitat Aldrich, Josefa Amer, Margarida Amer, Sor Eularia Anzizu, Maria de Bell-lloch, Antonia Gili y la Dolors Montserdá, hi tenen composicions que, si no brillan en ideas novíssimas y d'una inspiració enlairada, brillan n'obstant per lo tendri-volas y verament sentidas, com eixidas del cor de la dona, que, mare o be donzella, revelan temperaments cultivats y educatius de debó.

A l'estol de poetistas segueix per rigorós ordre alfabètic de cognoms lo dels poetas: Miquel Victoria Amer fá

ab sa composició, que es ben humana y sentida, com holocaust dels afectes a cambi d'abastar la flor de Maria Inmaculada, aixís com la del senyor Bala nzo es una noteta de prech.

La del Rvnt. P. Baranera en alexandrins a faissó de càntich commemora l'actual jubileu marí. Segueix l'oda en sáfichs que per ésser d'un amich nostre publicuèu en altre lloch d'aquest nombre.

Lo senyor Boloix ab *La Moreneta y l'Inmaculada* canta'l misteri concretant a l'imatge de Montserrat las figuras de las matronas y dels llibres bíblichs. En Busquets y Punset descriu una tradició de montanya, y'l Rvnt R. Casadeval en sa composició d'endecasilaps, pinta, a voltes ab pinzelladas de mestre, l'acte solemne en que'l Papa Pius IX declará'l Dogma.

La del mestre senyor Collell, també la llegirá'l lector en aquestas planas, igualment que la del senyor Manel Folch y Torres, que és de lo més sobri y sentit, y que ab més forsa descriptiva ha pintat la Puríssima, tal com la coneix lo poble. No dup-tèm en calificarla de las mellors sino és la primera d'aquesta Corona.

Mossen A. Garriga ha tratat un bonich quadro de Maria contemplat per Pius IX després de la declaració dogmática.

La del senyor M. Genis es una nota d'infantívol ampar que en Maria cerca'l cor devot y piadós, y Mossen Gispert canta la Puríssima ab un sonet, com a auba de la llibertat del mon.

Las silvas del senyor Masriera, son una plegaria sobre'l segle XX, y en Joaquim Nadal hi té una lletania d'afecte y salutació, y'l senyor Lluís Nadal una tant hermosa com curta composició inspirada tota ella en l'istoria catalana.

Mossen A. Navarro hi té un bell idili fantasiós y paradisiach, y'l senyor C. Omar, en quartets, canta a Maria en l'obra de la Redempció, seguint després de la del Rvnt. J. Paradedá, molt original, sentida y d'un trós ben hermós, aixís com l'última del Rvnt. M. Serra, es un romans que inclou tota una oració de pietat filial.

Com a cloenda de la *Corona Poètica* hi han tres himnes y la aprobació o censura.

Encara que sentim no figurin en aquesta Corona a la Verge algunas firmas de mestres en l'art del ben dir, no obstant es aquest llibre ben digne d'incloures entre las moltes obras que ara de bell nou han vingut a enriquir la biblioteca Mariana, y un bellíssim recort de l'any jubilar que vá a finir.—X.

NOVAS

S'estava acabant de montar ahir l'artístich decorat de l'Iglesia del Sagrat Cor, ahont demá comensará un solemne tríduu en honor de l'Inmaculada.

Tenim la seguretad de que l'esmentada Iglesia presentarà, lo mateix per sos adornos, que per sa esplèndida iluminació, un bell cop de vista.

L'idea del decorat, aixís com la major part del treball, ha sigut portat a cap per distingidas senyoras y senyoretas, que han vingut desde fa dias reunintse en una de las més aristocráticas casas de la rambla de Sant Joan.

Ab gust publicariam los noms de las esmentadas senyoras y senyoretas, si no temessim ofendre sa modestia, per més que ho mereixerian per l'afany ab que han vingut treballant peral' mellor lluiment del cinquantenari de la Verge.

* Las Iglesias de Jesús y Maria y la dels Pares Carmelitas també han sigut esplèndidament adornadas pera las festas de l'Inmaculada.

Una y altra cridarán fortament l'atenció, en especial la de Jesús y Maria, puig las Religiosas del distingit colégi han fet com vulgarment se diu un va y tot.

En nostre vinent número dedicarem unas quantas ratllas a descriure lo decorat de las Iglesias que sobresurtin, lo que no fem avuy per falta d'espai.

* No és pas cert, com diu lo *Diario de Tarragona*, que'l magnífich decorat de l'Iglesia del Sagrat Cor sigui obra dels militars. Pertany exclusivament a las sagristanas de la Verge, haventse limitat los militars a afegir a l'explèndit adorno de l'Iglesia, alguns trofeus colocats en lo presbiteri, ab motiu de celebrarse avuy en aquell temple la festa de la patrona de l'arma d'infanteria.

Fem aquesta aclaració perquè després del treball fet per las senyoras y senyoretas que han contribuít a l'adorno de l'Iglesia del Sagrat Cor, no és just que altres sens gaires afanyes se'n emportin la gloria.

TIP. DE F. SUGRAÑES, COMTE DE RIUS, 9.

esmentar las infinitas provas de que en las Seus Catalanas se dava culte, tal dia com avuy, a Maria baix aquella dolça advocació, retrayem aquells que Pere IV instituí la *Confraria de Maria Santíssima de la Casa del Rey*, que Joan I, feu extensiva a tots sos súbdits y qu'en cap nació de la terra's pogué veure al poble y als monarcas tant intimament units al costat dels defensors d'aquest privilegi en les lluytes escolástiques sobrevigeli en les generals allavors en lo món cristiá, puix lo principal objete de dita Confraria fou pendre part a favor de Maria en aquellas famosas controvèrsias, mentres Barcelona per son Consell de Cent Jurats, acordava que fos festa de guardar la *de la Concepció de la verge madona sancta Maria...* axí com lo dia del digmenge colta.

Y arribem al segle XV, que podèm inaugurar ab la renovació íeta del Rey Martí del Decret de son germá; del darrer Rey de nissaga catalana Rey: qu'encomanava al Bisbe y Capítol de la Seu de Barcelona «*entenats en fer la dita solemnitat (la processó y ofici de la sagrada concepció de nostra dona Sancta Maria) segons be havels acustumat tro aci el millor si millorar hi podets. Certificantsvos que daso... ne farets a nos plaer et servey molli grans*; en lo que podríam retreure'l Sermó de la Concepció Inmaculada de la Mare de Déu, del lletat de Crist San Vicens Ferrer; los innumerables poetas qui trobaren en terras y llengua catalanas a llahor d'aquell preclaríssim Misteri; però tots aquestos testimonis quedan en terra del acort de las Cortis Catalanas del any 1456, que publicuèu en altre lloch.

Nació qu'aixís proclamava per boca de sos més alts poders, sa creencia en la Concepció sens mácula de la Verge Maria, incloent en lo cos de sas lleys aquesta Constitució en un temps en que, com en ella mateixa's diu «de la inefable puritat sua se disputava, disceptava y metia en disputa y publicament se disputava y rasonava afirmant la Mare del Salvador esser infecta y maculada» y contra'l parer d'una Ordre religiosa de gran y just predicament en la terra, ha d'ésser en veritat exalsada sobre totas las qui poden envanirse de llur fé en aquest singularíssim privilegi de Maria; y no són sino soberanas concordancias ab aquesta fé y expresions naturals d'un sentiment qu'entendia sas arrels seculares en los cors de tota la gent catalana'ls actes, públics de culte, juraments d'Universitats, festas populars y aclamacions d'amor a la Concepció Inmaculada qu'en seguit inacabable, imposible de resseguir, veyèm en la nostra historia en los segles XVI, XVII, XVIII y XIX, fins a la definició com a dogma d'aquella sobirana prerrogativa y excelencia de Maria.

Qui té d'extranyar, donchs, qu'en aquestos días de goig universal dels pobles cristians, los qu'adorèm a Catalunya, posseits de tant entusiasm, ens associèm a la alegría de tot l'univers enlanyant aquestos blasóns, executoria que dona un dels primers llochs a la nostra Patria entre totas las nacions de la universal Iglesia?

N. T. O.

A Maria Inmaculada

Voldria cantá en eix día la més tendrisima aubada, vessant amor y alegría a las glorias de Maria, de la Verge Inmaculada.

¡Ay serafinets hermosos! Si vestres citares d'or me deixessin amorosos, per la Verge cants joyosos n'entrin de mon cor.

Li diria en mon cartar que es l'aurora benedida, que'l sol diví va portar, que sols Ella va triomfar de la serpent malehida.

Que més que'ls lliris es pura y més que'ls diamants preciosa, que sa blanca vestidura ha vençut en hermosura a la més galana rosa.

Y que als péus de son altar contemplant sa gran belleza per sempre voldria estar y d'eixa Mare gosar la finíssima tendresa.

Per Reina l'acclamaria Sobirana de mon cor, per mon consol y alegría, per Nort de l'anima mia y per mon més pur amor.

Més sobretot jo diria, ab la més bella tonada: «Canteu cristians nit y dia, ¡Visca la Verge Maria que fou sempre Inmaculada!

MARIA VIDAL.

PASTILLAS SERRA son las mellors pera curar la TOS

Y totas las enfermetats de l'aparell respiratori perque modifiquen las mucosas, facilitan l'expectoració y treuen en un dia l'opressió del pit y la fatiga. Poden pendrens sens cap perill, pnig no contenen opi ni morfina.

A TRES RALS CAIXA

FARMACIA DEL CENTRE DE MANEL FONT, RAMBLA DE SANT JOAN, 57, TARRAGONA.—TELÉFON 48

Neurastenias

clorosis,
debilitat general,
anemia

se curan radicalment ab l'ús del
NEUROSTEÓGENO SUGRAÑES
EN TOTAS LAS FARMACIAS

TALLERS
d'Arts Sumptuarias
DE
FÉLIX RIBAS

Carretera Castelló, TARRAGONA

Se construeix ab perfecció tot lo referent a Arts sumptuarias.
Projectes y presupostos detallats de las obras que ho requereixin.

Emulsió NADAL

Es la mellor y més agradable

Única que conté'l 80 per 100 d'oli de fetje de bacallá y glicerofosfats y hipofosfats de cals y de sosa.

Aprobada y recomenada pels Colegis de Metjes y Farmacèutichs de Barcelona, mitjant l'análisis dels Srs. Drs. Bonet, Catedràtichs de Farmacia de Marit y Codina Länglin, de Barcelona.

Es aliment concentrat, medicament tònich, estipulant del desenrotlló físich, creixensa d'òssos y surtida de las dents. Necessaria als nens, embrassadas, vells y personas débils; pera las enfermetats consuntivas, convalescencia, diabetis, tos, catarros, tísiss, escrófulas, raquitisme, linfatisme y dolors; aumenta la llet y la vitalitat.

DE VENDA

Farmacias y magatzems de drogas:
A Tarragona, Major, 14

ABONOS

químichs y minerals garantits per son més alt poder fertilisant, elaborant los complets especials pera cada terra y cultiu.

ABONOS

organo-químichs propis pera plantacions preparantlos també ab atenció a las necessitats de la planta y terra a que deuen destinarse.

Despullas, tercerilla, etc., grans lligams, etc.

COMISIONS Y REPRESENTACIONES

QUINTANA Y TORRES
Carrer de Barcelona, 4, Tarragona

Lo Camp de Tarragona
SETMANARI CATALANISTA

Redacció y Administració: Mendez Nuñez, 6

Tarragona, trimestre..... 1'50 pta.
Fora..... 1'50 »
Extranjer..... 2'00 »
Número d'avuy..... 0'10 »

Anuncis a preus reduïts

Joan Ruiz y Porta

Procurador

Mendez Nuñez, 16, 2.ª TARRAGONA

Centre de suscripcions

SADURNI GINESTA

RAMBLA DE SANT JOAN, 39, TARRAGONA

En aquest acreditat Centre que més anys compta d'existencia a Tarragona en aquest ram, s'admeten suscripcions a totas las obras de **Literatura, Ciencia y Arts** de las principals casas editorials d'Espanya ja sia per quaderns semanals o a plassos mensuals.

SE SUSCRIU TAMBÉ A LA

Biblioteca popular de L'Avenç y a la Il·lustració Catalana

Il·lustracion Artistica,

Album Salon,

Il·lustracion Española y

Americana

La Moda Elegante Ilustrada,

Salon de la Moda

La Última Moda.

y a tota classe de Il·lustracions, Periòdichs y Revistas francesas, inglesas y alemanas.

LA BATERÍA

DE

JOAN ESTIL-LES

Tarragona.—39, Rambla St. Joan, 39.—Tarragona

Se serveix cervesa **MORITZ** y refrescos espumosos. Gran existencia de vins y licors de totas classes, oli pur d'oliva.

Preus econòmics

Se serveix a domicili

Farmacia Plana

al costat de l'antiga

CASA FIGUERAS

Real, 6.—TARRAGONA

Provista de medicaments moderns adquirits d'origen.—Complet assortit de medicació pera curas antisépticas.—Especialitats nacionals y extrangeras.

Ayguas minero-medicinals

TARRAGONA

Drogueria Plana

Antiga casa Figueras

Real, 6, cantonada Rebolledo, 20

En aquesta casa trobará l'industria, l'agricultura y las arts, un complet assortit de drogas, sulfat y primeras materias pera abonos ab riquesa garantida y d'importació directa.

PREUS LIMITATS VERITAT

Sofre FLORESTILLA de la mellor marca

TARRAGONA

EXCELSER

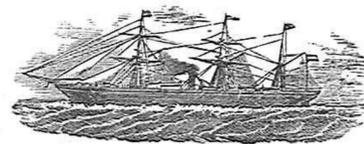
En Llanas ven uns paraigues de semi-seda y cutó, de color inalterable y teixit tantíssim hò, que resisteix tota proba al devall d'un canaló.

Además, també té uns vanos ab pintats tan rebóns, que ni Rafel ni Murillo

los podrian fer melló, a propòsit per regalos; causan gran admiració.

Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastons, parassols de totas menas que són molt barato y bons. Mellor dit: no hi ha cap casa en tan bonas condicions.

26, COMTE DE RIUS, 26

Serveys de la Companyia Transatlántica

Línia de Cuba y Méxich.—Lo dia 17 Novembre sortirà de Bilbao, lo 20 de Santander y'l 21 de Coruña, lo vapor **E. M. Cristina**, directament pera Habana y Veracruz. Admet passatge y càrrega pera Costafirme y Pacífich ab trasbord a Habana al vapor de la línia de Venezuela-Colombia. Combinacions pera'l litoral de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Nova-York, Cuba y Méxich.—Lo dia 26 Novembre sortirà de Barcelona'l 28 de Málaga y'l 29 de Cádiz, lo vapor **Montserrat**, directament pera Nova York, Habana y Veracruz. Combinacions pera distints punts dels Estats Units, litorals de Cuba y Isla de Santo Domingo.

Línia de Venezuela-Colombia.—Lo dia 11 Novembre sortirà de Barcelona, lo 13 de Málaga y'l 15 de Cádiz, lo vapor **Montevideo**, directament pera Las Palmas, Santa Cruz de Tenerife, Santa Cruz de La Palma, Puerto Rico, Habana, Puerto Limón, Colón, Sabanita, Curaçao, Puerto Cabello y La Guayra, admetent passatge y càrrega pera Veracruz ab trasbord a Habana. Combina pel ferrocarril de Panamá ab las companyias de navegació del Pacífich, pera quals ports admet passatge y càrrega ab bitllets y coneixements directes. Combinació pera'l litoral de Cuba y Puerto Rico. S'admet passatge pera Puerto Plata ab trasbord a Puerto Rico y pera Santo Domingo y San Pedro de Macoris y ab trasbord a Habana. També carrega pera Maracaibo, Coro, Carupano, Trinitat, Guanta y Camaná ab trasbord a Curaçao.

Línia de Filipinas.—Lo dia 3 Desembre sortirà de Barcelona, havent fet las escalas intermitjas lo vapor **Isla Panay**, directament pera Génova, Port-Saïd, Suez, Colombo, Singapore y Manila, servint per trasbord los ports de la costa Oriental d'Àfrica, de l'India, Java, Sumatra, China, Japó y Australia.

Línia de Buenos Aires.—Lo dia 3 Desembre sortirà de Barcelona, lo 5 de Málaga y'l 7 de Cádiz, lo vapor **León XIII**, directament pera Santa Cruz de Tenerife, Montevideo y Buenos Aires.

Línia de Canarias.—Lo 17 de cada mes sortirà de Barcelona, lo 18 de Valencia, lo 19 d'Alacant y'l 22 de Cádiz, lo vapor **M. L. Villaverde**, directament pera Casablanca, Mazagán, Las Palmas, Santa Cruz de la Palma y Sta. Cruz de Tenerife, retornant a Barcelona per Cádiz, Alacant y Valencia.

Línia de Fernando Póo.—Lo dia 25 de Novembre sortirà de Barcelona y'l 30 de Cádiz, lo vapor **San Francisco**, pera Fernando Póo, ab escalas a Casablanca, Mazagán y altres ports de la costa Occidental d'Àfrica y Golf de Guines.

Línia de Tànger.—Sortidas de Cádiz: dillúns, dimecres y divendras. Sortidas de Tànger: dimars, dijous y dissabtes. Pera més informes dirigis-se a son agent **D. EMILI BORRÁS**.

OVIT

EFFICIENTIA

GIOLI

Lo mellor reconstituyent era combatre ab éxit totas las malties nerviosas.

DE VENDA

en totas las Farmacias y en casa son autor, Passeig de Gracia, 4, BARCELONA

Aigua naf SERRA

Aquesta triple aigua de flors de taronger, de perfumada y deliciosa aroma está elaborada ab l'infusió tendre, fresca y escullida del taronger agre y's vend en botelles de 1/4 de litre al preu d'una pesseta. A l'engrós importants descomptes. Farmacia y laboratori de A. Serra.—Rens a la menuda: Farmacia del Centre.—Tarragona.—Demandar AYGUA NAF SERRA